

Hyvää ruokaa vai tautista tarinaa?

(Lähetetty Helsingin Sanomiin 21.3.2006)

Eläintaudit johtuvat tehokkaasta tuotannosta, julistaa tiedettä vierova aktivistijärjestö netissä. Suosittelee luuloa, vaikka ei vastaa tosiasioita.

Emma Karimaa olisi sen vuoksi valmis syömään vähemmän munia, kunhan niiden tuotanto vain saataisiin supistumaan. Käyttöön olisi saatava eläinten yksilöllinen hoito ja luonnonmukaiset menetelmät. Ihminen kun pärjää hänestä mainiosti ilman eläintuotteita (HS 14.3.).

Sikarutto Englannissa alkoi muutamasta "yksilöllisesti hoidetusta" siasta. Nassuilla oli nimi, ja niitä pidettiin ulkoaitauksessa turistireitin varrella. Tartunnan toi matkailijan itämainen voileipä.

Scrapie saatiin maahamme pienkuttuloihin.

Suu- ja sorkkatautia esiintyi syrjäisessä Suomessa ja takapajuisella Venäjällä mm. 1950-luvulla. Virus leviää lintujen ja tuulen mukana helposti – varsinkin ulkona pidettäviin "luontais"eläimiin. Pienet maatilat eivät taudilta säästy.

Viime vuosina tautia on ollut monissa maissa, esim. Turkissa, Mongoliassa ja Sri Lankassa, joita ei voi tehokkuudesta syyttää, maataloudessakaan.

Suu- ja sorkkatauti rynnisti äskettäin EU:ssa tehottoman tuotantojärjestelmän vuoksi.

Keski- ja Etelä-Euroopassa naudat myydään näet yhä karjamarkkinoilla, missä kymmeniätuhansia eläimiä kertyy samalle paikalle. Sieltä ne kulkeutuvat taas sadoille paikkakunnille ympäri Eurooppaa.

Perinnejärjestelmä sopii hyvin eläintautien levittämiseen.

Muuttolinnut eivät lintuinfluenssaa levitä, vaan H5N1 on ihmisen syytä, opettaa aktivismi (HS 14.3.). Rügenin joutsen ja Oskarshamnin sorsa vain eivät opi. Kun keli lämpenee, lentää lintuvirus siis meillemme.

"Eläinystävien" irtokissa-armeijat autioittavat luonnon elämää lähiöissä mutta ovat myös virusten salakuljetusreitti linnuista nisäkkäisiin.

Ulkotarhoissa luonnon taudeilla on helpoin pääsy tuotantoeläimiin.

Ketuissa, supikoirissa ja rotissa on usein hengenvaarallisia trikiinejä (esiintyvyys 10–20 prosenttia). Ulkona tonkivan luontaissian trikiiniriski onkin monin verroin suurempi kuin sisäpössun.

"Vapaat" kalkkunat voivat saada syömistään madoista parantumattoman mustapäätaudin.

Suomessa salmonellamyrkytyksiä on vähän, sillä maataloutemme on pystytty säilyttämään salmonellavapaana. Muualla bakteeria esiintyy paljon, myös ja varsinkin luomukanoissa ja -munissa.

Kotieläimiin salmonella voi päästä saastuneesta rehusta tai sairaan linnun ulosteesta. Kaatopaikkalinnut, kuten lokit, lentävät pitkiäkin matkoja ja levittävät tauteja.

Uusien tutkimusten mukaan salmonella osaa piileksiä suoliston alkueläimissä.

Jopa 50 salmonellabakteeria mahtuu asumaan yhden alkueläimen sisällä, missä ne ovat suojassa lääkkeitä ja elimistön immuunipuolustukselta. Samalla ne virittyvät vielä hyökkäävämmiksi ja aiheuttavat tavallista rajumman taudin.

Kotieläimen suolisto kannattaisi ehkä aika ajoin puhdistaa alkueläimistä tautien ehkäisemiseksi.

Loisia ehkäisevä hoito on luomutuotannossa kuitenkin kielletty. Edes matokuuria ei saa eläimelle antaa, ellei se ole silmin nähden sairas. Ei järin eettistä, mutta minkäs teet, kysyy luomuguru – kemian pelko myy.

Kampylobakteeri on yleisin ruokamyrkytysten aiheuttaja länsimaissa ja on tuottanut ongelmia varsinkin luomussa. Englannissa kampylobakteeria esiintyi luomukanoissa kolme kertaa useammin kuin tavallisissa, ja Tanskassa bakteeria löytyi kaikista luomukanaparvista.

Seleenin puute rappeuttaa sydäntä ja aivoja sekä heikentää immuunisuoja. Eläin sairastuu silloin helpommin ja siinä kehittyvät tautimikrobista äkäisempiä muotoja, jotka iskevät tehokkaammin ympäristön terveisiin eläimiin.

Suomen maaperässä ei seleeniä ole, joten sitä täytyy lisätä lannoitteisiin. Paitsi luomussa, jossa luonnontiede ei käy – seleeniä ei saa antaa edes kasveille.

EU:n luomuasetuksen mukaan sairasta eläintä pitää ensisijaisesti "hoitaa" homeopatialla. Sitä vastaan eläinlääkärien mielestä "maagisesti ravisteltu vesi" on sairaan eläimen jättämistä ilman hoitoa, mikä ei ole eettisesti hyväksyttävää (Luomulehti 8/00).

Lääkärien jääräpäisyyden ansiosta EU:ssa saadaan kuitenkin sairasta luomueläintä hoitaa kaksi kertaa elämässään antibiootilla. "Kirkasotsaisemmissa" maissa, kuten USA:ssa, tämä on luomussa kokonaan kiellettyä.

Näinkö hoitaisit omaa lastasi?

Suurempi tartuntavaara ja puutteellinen hoito tuovat turhia riskejä eläimille, ympäristölle ja elintarviketurvallisuudelle. Läheisempi kosketus tautien lähteisiin kutsuu evoluutiolta uusia pandemioita, mikä on pitkässä juoksussa uhka ihmiskunnalle.

Puuhastelu vaarantaa turvallisuutemme.

Jussi Tammisola, MMT, Helsinki